

Projekt

z dnia 17 lutego 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR 426/21
RADY MIEJSKIEJ KARPACZA**

z dnia 2021 r.

w sprawie Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r., poz. 713 i 1378) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159), uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021- 2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Karpacza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Tobiasz Frytz

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021 - 2023

I. Wstęp

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021-2023 jest dokumentem opracowanym w celu realizowania przez samorząd. Niniejszy Program jest usystematyzowaną, długoterminową i perspektywiczną koncepcją polityki społecznej, mającą na celu podniesienie efektywności oraz skuteczności działań podejmowanych przez instytucje samorządowe na rzecz rodzin zamieszkujących na terenie Karpacza. Jego adresatem są w szczególności rodziny borykające się z trudnościami opiekuńczo wychowawczymi oraz problemami społecznymi, które narażają te rodziny na wykluczenie społeczne.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Miejski Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania im zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

W każdej rodzinie, na każdym jej etapie funkcjonowania mogą pojawić się zagrożenia dla stabilizacji rodziny oraz wystąpić dysfunkcje. Wówczas to władze samorządowe zobowiązane są do podejmowania działań, które będą miały na celu niwelowanie powstałych problemów, a przede wszystkim zapewnienie pomocy i ochrony dla najbardziej bezbronnych członków rodziny czyli dzieci.

Główne założenia systemu pomocy:

1. Praca z dzieckiem pozbawionym prawidłowej opieki ze strony rodziny jako element szerszego programu wspierania rodzin w środowisku lokalnym.

2. Nacisk w pracy z rodziną na profilaktykę, czyli wsparcie udzielane rodzinie naturalnej dziecka w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej, której konsekwencją może być umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

3. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

4. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzicami biologicznymi dziecka także po zabraniu go ze środowiska rodzinnego, w celu nabycia umiejętności wychowawczych i eliminowaniu uzależnień czy zaniedbań, z powodu których sąd rodzinny skierował dziecko do pieczy zastępczej.

5. Umieszczenie dziecka pozbawionego całkowicie lub częściowo opieki rodziców w placówce opiekuńczo – wychowawczej następuje po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy rodzinie naturalnej oraz w przypadku braku możliwości zapewnienia temu dziecku opieki szeroko rozumianej rodzinnej opiece zastępczej.

6. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym przy pomocy asystenta rodziny poprzez konsultacje i poradnictwo specjalistyczne, terapię i mediacje, pomoc prawną.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną oraz naturalnym środowiskiem wychowawczym zapewniającym prawidłowy rozwój wszystkich jej członków, w szczególności dzieci. Obowiązkiem gminy jest dbanie o dobro mieszkańców, a co za tym idzie wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych i nie potrafiących samodzielnie rozwiązać sytuacji kryzysowych zagrażających dziecku. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy

skupić nie tylko na problemach samego dziecka lecz na problemach dotyczących całej rodziny, bowiem to w różnego rodzaju uzależnieniach, brakach umiejętności rodzicielskich i wychowawczych tkwi źródło sieroctwa społecznego.

Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, należy wymienić: niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, a także uzależnienia jednego lub obojga rodziców, karalność, przejawy psychopatii, maltretowanie oraz znęcanie się nad dzieckiem. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie występują łącznie.

Skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta we współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym sąsiedzkim, sądami, policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Wszelkie działania winny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tu nie tylko o kontaktowanie się z rodziną, ale o współpracę z nią, a więc obustronny wysiłek – ze strony pracowników pieczy zastępczej i rodziców – zmierzającą do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego.

Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy bardziej skuteczną i z ekonomicznego punktu widzenia tańszą niż partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka w placówkach pieczy zastępczej. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistniała konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma celu wyeliminowanie zagrożeń, z powodu których skierowano je do pieczy zastępczej i powrót do rodziny.

W 2020 roku na terenie Karpacza rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem stanowiły 63,6 % ogólnej liczby rodzin zastępczych, co jest zbieżne z danymi dotyczącymi Polski podawanymi przez Główny Urząd Statystyczny w corocznych raportach dotyczących pomocy społecznej i opieki nad rodziną. Pozostałe 36,4% dzieci przebywało w rodzinach niespokrewnionych z dzieckiem i domach dziecka.

Jest to spowodowane tym, że rodzinne sądy rejonowe ustanawiając rodzinę zastępczą dla dziecka w pierwszej kolejności kierują się dobrem i związkiem emocjonalnym z najbliższą rodziną, co nie zawsze idzie w parze z jakością sprawowanej opieki. Pierwszeństwo, więc do sprawowania opieki zastępczej mają rodziny spokrewnione z dzieckiem, które bardzo często wymagają wsparcia i pomocy w należyтым wypełnianiu opieki nad dzieckiem, gdyż zdarza się, iż są to rodziny, które same wcześniej były niewydolne wychowawczo wobec własnych dzieci.

Program ma zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

II. Uwarunkowania prawne

Realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się między innymi na poniższych aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz.1876).
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz.1359).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277).

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz.218).

6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050).

7. Dane Głównego Urzędu Statystycznego „Pomoc Społeczna i opieka nad dzieckiem i rodziną”.

Dokumentem wyznaczającym kierunki polityki społecznej województwa dolnośląskiego jest Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014-2022, w której określone zostały problemy społeczne, ich przyczyny i wskazane grupy społeczne zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Jako główne trudności wskazano:

- Nasilenie się niekorzystnych trendów demograficznych, w tym zmniejszenie się liczby ludności, niski przyrost naturalny oraz starzenie się społeczeństwa.

- Spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym i znaczny wzrost odsetka ludności biernej zawodowo.

- Pogorszenie się sytuacji społeczno – gospodarczej regionu, w tym pogorszenie sytuacji na rynku pracy. Z obserwacji MOPS w Karpaczu duży wpływ ma tu niedostosowanie oferty kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.

- Rosnące dysproporcje w świadczeniu usług społecznych na terenach dotkniętych procesem starzenia się i wyludnieniem.

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2016 – 2022 za priorytetowe uznaje :

- Promowanie rodziny jako istotnej wartości w wymiarze jednostkowym i społecznym.

- Budowanie pozytywnego wizerunku „dużej rodziny”, wolnego od stereotypów i uprzedzeń, promocja wielodzietności.

- Diagnozowanie kondycji życiowej rodziny dolnośląskiej w różnych aspektach funkcjonowania, rozpoznawanie głównych problemów i potrzeb współczesnej rodziny, w tym wielodzietnej.

- Diagnozowanie systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej w kontekście realizowanych zadań, potrzeb i problemów związanych z realizacją zadań oraz zwiększenia efektywności i skuteczności systemu.

III. Zasady pracy nad opracowaniem Programu

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021 - 2023 został opracowany w oparciu o analizę danych pozyskanych z Urzędu Miejskiego w Karpaczu oraz sprawozdań z działalności lokalnych instytucji. Dokumenty wykorzystane do opracowania Programu:

1. Sprawozdania z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu.

2. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej dokonywana corocznie na podstawie art. 16a ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Karpacza na lata 2017 –2023

4. Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na lata 2014 – 2022.

5. Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej na lata 2016 -2022.

IV. Struktura demograficzna i diagnoza społeczna

Miasto Karpacz zamieszkuje 4286 stałych mieszkańców, z czego 2316 stanowią kobiety a 1970 mężczyźni .Pełną statystykę stałych mieszkańców miasta Karpacz według wieku i płci (stan na 31.12.2020 r.) obrazuje poniższa tabela.

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0–2	39	35	74
3	16	18	34
4-5	31	34	65

6	14	19	33
7	17	12	29
8-12	107	100	207
13-15	49	56	105
16-17	37	34	71
18	15	15	30
19-65	1288	0	1288
19-60	0	1175	1175
>65	337	0	337
>60	0	794	794
ogółem	1950	2292	4242

Źródło : *Referat Spraw Obywatelskich Urząd Miasta Karpacz*

W Karpaczu w roku 2020 w wieku od 0 - 18 lat zamieszkiwało 652 dzieci, co stanowi 15,27% ogółu mieszkańców, w tym:

- w wieku przedszkolnym od 3 do 6 lat - 99 dzieci, co stanowi 2,33% ogółu mieszkańców;
- od 7 do 15 roku życia (szkoła podstawowa) 341 dzieci, co stanowi 8,03% ogółu mieszkańców;
- 101 nastolatków w przedziale wiekowym od 16 do 18 lat, co stanowi 2,38% ogółu mieszkańców.

Na terenie Karpacza przebywają czasowo około 204 osoby, z czego 146 to osoby w wieku produkcyjnym, 32 dzieci do 18 roku życia oraz 26 osób w wieku poprodukcyjnym (głównie pensjonariusze Domu Seniora Grześ).

Na podstawie analizy zasobów pomocy społecznej należy zauważyć, że w porównaniu do lat poprzednich zmniejsza się zarówno liczba mieszkańców, jak i stosunek dzieci i osób w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu liczby mieszkańców.

Tabela: Liczba rodzin dysfunkcyjnych

Rok	Liczba rodzin dysfunkcyjnych	Liczba dzieci
2019	11	23
2020	9	18

Źródło: dane własne

Tabela: Liczba dzieci w pieczy zastępczej oraz rzeczywista liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny w ciągu roku

Rok	2019	2020
Liczba dzieci w pieczy zastępczej, w tym:	16	13
W rodzinach zastępczych	11	11
W placówkach opiekuńczo-wychowawczych	5	2
Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	23	20

Źródło: własne dane

Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu opracowano diagnozę dotyczącą liczby rodzin dysfunkcyjnych oraz liczbę dzieci w tych rodzinach. . Z poniższych danych wynika, że liczba rodzin dysfunkcyjnych utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją spadkową.

Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych stanowi zgodnie z art. 8 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązek gminy. Realizacja tego wsparcia powinna opierać się na zasadzie dobra dziecka oraz zasadzie dobra rodziny z priorytetowym traktowaniem zasady dobra dziecka, jako zasady nadrzędnej.

W związku z obowiązującą ustawą o wpieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Karpaczu zatrudniony jest asystent rodziny. Rzeczywista liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny waha się od 8 do 23 rodzin rocznie, w ciągu ostatnich 4 lat.

Spośród licznych problemów społecznych są problemy związane z nadużywaniem alkoholu i środków psychoaktywnych. Ich konsumpcja ma duży wpływ na zdrowie fizyczne, jak i psychiczne wszystkich członków rodziny. Nadużywanie powoduje wiele szkód społecznych, tj. zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo, bezrobocie i szeroko rozumianą destabilizację życia w rodzinie. W Karpaczu podejmowane są działania profilaktyczne w szkołach skierowane do dzieci i młodzieży, jak i do osób uzależnionych i współuzależnionych w Punkcie Pomocy Rodzinie „Pozytywka” (dawny Punkt Konsultacyjny Uzależnień). Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karpaczu prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego, podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia przez sąd obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

V. Piecza zastępcza

W sytuacji, gdy rodzice nie są w stanie sami należycie wypełniać funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Karpaczu w wywiadzie środowiskowym przeprowadzają wstępną diagnozę rodziny – diagnozą występujących w rodzinie trudności i ustaleniem możliwości pomocy dziecku i rodzinie w miejscu zamieszkania. Głównymi problemami są najczęściej brak należytej opieki nad dzieckiem i zaspokajania jego potrzeb, czego głównymi powodami są: brak umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziców, uzależnienia, patologie rodziny, brak pozytywnych wzorców. Podstawowym działaniem jest przyznanie pomocy w postaci wsparcia asystenta rodziny. W sytuacji stwierdzenia zagrożenia zdrowia i życia dziecka wraz z wnioskiem o wsparcie asystenta rodziny kierowany jest wniosek do Wydziału Rodzinnego i Nietletnich Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze celem zabezpieczenia sytuacji dziecka.

Asystent wykonuje swoją pracę w ramach zadaniowego czasu pracy w miejscu jej zamieszkania lub w innym miejscu wskazanym przez rodzinę. Po wykonaniu diagnozy rodziny, jej zasobów, ograniczeń i oczekiwań opracowuje przy współdziałaniu rodziny plan pracy, który uwzględnia potrzeby i oczekiwania rodziny oraz nakłada na nią zadania mające poprawić funkcjonowanie rodziny i zabezpieczyć podstawowe potrzeby dziecka. W okresach półrocznych dokonywana jest ocena realizacji planu pracy. Omawiane są postępy i zmiany jakie nastąpiły podczas współpracy lub ich brak. Z założenia asystent rodziny pracuje z rodziną do momentu osiągnięcia zakładanych celów. Efekty pracy w dużej mierze zależą od współpracy ze strony rodziny oraz jej motywacji do zmiany. Zdarzają się sytuacje, że praca z rodziną zostaje zakończona ze względu na brak współpracy. Obowiązek dotyczący współpracy z asystentem rodziny, przy braku zgody rodziny na współpracę, może nałożyć sąd. Brak współpracy ze strony rodziców, rażące zaniedbania wobec dzieci delegują instytucję do interweniowania w ich sprawie min. informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie. Zdarzają się sytuacje, wymagające działań interwencyjnych ze względu na zagrożenie zdrowia i życia dziecka i umieszczenie go w pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo – wychowawczej w trybie pilnym.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie lub nie chcą sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy decyduje Sąd Rejonowy w Wydziale Rodzinnym i Nietletnich w Jeleniej Górze. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze wykonuje postanowienia Sądu poprzez zapewnienie opieki. Gmina za pośrednictwem MOPS w Karpaczu ponosi odpowiednio wydatki:

- 1) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 2) 30 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 3) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2020 roku Gmina Karpacz wydatkowała 41 316,99zł za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz 1 238,37 zł za pobyt w domu dziecka.

Program skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Karpacza. Dla celów Programu należy przyjąć definicję rodziny ujętą w art. 16 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, która określa rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

VI. Cele programu

Cel główny

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Cele szczegółowe

1. Poprawa jakości opieki sprawowanej przez rodziców biologicznych, podwyższenie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych.
2. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
3. Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, w których usunięte zostały zagrożenia.

1. Cel: Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.

Zadania:

- Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców;
- Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, realizującej Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie;
- Kształtowanie u rodziców dysfunkcyjnych właściwych postaw wychowawczych, zgodnych z normami społecznymi;
- Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- Udział asystenta rodziny w szkoleniach;
- Nawiązanie współpracy z dziadkami, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii;

2. Cel: Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.

Zadania:

- Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsca dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu
- Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno – pedagogiczną;
- Kierowanie dzieci na kolonie i obozy, zwłaszcza realizujące programy profilaktyczne.
- Współfinansowanie przez Gminą Karpacz, za pośrednictwem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej pobytu dziecka w rodzinach zastępczych, domach dziecka;
- Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.

3. Cel: Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych, które pokonały trudności, z powodu, których były umieszczone w pieczy zastępczej.

Zadania:

- Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;

- Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;

- Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

- Wsparcie finansowe rodzin dopasowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci przebywających w pieczy zastępczej, dojazd do placówek lecznictwa odwykowego, jeżeli nie posiadają oni własnych dochodów;

- Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, racjonalnym gospodarowaniu budżetem domowym;

- Angażowanie rodziców do podnoszenia współodpowiedzialności za sprawę dziecka. (wybór szkoły, zawodu, motywowanie do nauki, do poprawy zachowania)

- Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsca dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu.

Do realizacji założonych celów będą prowadziły działania, których wybór zostanie poprzedzony szczegółową analizą sytuacji danej rodziny. Podstawowym narzędziem służącym do diagnozy jest wywiad środowiskowy, przeprowadzony przez pracownika socjalnego. Pełna i efektywna realizacja celów założonych w programie będzie możliwa dzięki kompleksowemu spojrzeniu na rodzinę przeżywającą trudności oraz podjęciu systemowych rozwiązań przy współpracy wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Priorytetem działań jest uznanie podmiotowości dziecka oraz jego prawa do wychowania w rodzinie oraz umożliwienie powrotu do rodziny, która przezwyciężyła trudności i wyeliminowała zagrożenia dla dziecka, z powodu których zostało ono umieszczone w pieczy zastępczej.

VII. Harmonogram działań programowych

Tabela: Harmonogram działań programowych

	Zadania	Osoba/zespół/partnerzy/odpowiedzialni za realizację
Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Karpaczu	Terapeuci Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka”, pracownicy socjalni, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sąd Rodzinny i Nietletnich
	Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego w rozwiązywanie problemu przemocy w rodzinie.	Terapeuci Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka”, pracownicy socjalni, Zespół interdyscyplinarny ds przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
	Kształtowanie u rodziców postaw zgodnych z normami społecznymi.	Pedagodzy szkolni, terapeuci Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka”, pracownicy socjalni, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Kowarach, asystent rodziny, rodzina wspierająca
	Zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagogzy szkolni, Sąd Rodzinny i Nietletnich w Jeleniej Górze.
	Umożliwienie asystentowi	Miejski Ośrodek Pomocy

	rodziny udziału w szkoleniach.	Spółecznej w Karpaczu, Urząd Miejski w Karpaczu.
	Nawiązanie współpracy z dziadkami, pod warunkiem, że sami są wolni od patologii.	Pracownicy socjalni, dziadkowie, asystent rodziny.
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne dla rodziców	Pedagodzy szkolni, terapeuci Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka”, psycholog, radca prawny.
Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego i zapewnienie w niej miejsca dla dzieci oraz kierowanie dzieci na zajęcia do innych placówek tego typu.	Klub środowiskowy „Akademia uśmiechu”, świetlice szkolne.
	Objęcie dzieci indywidualną terapią psychologiczno – pedagogiczną.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, pedagogzy szkolni, terapeuta Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka”
	Kierowanie dzieci na kolonię i obozy realizujące programy profilaktyczne i przeciwdziałania uzależnieniom.	Klub środowiskowy „Akademia uśmiechu”, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Kuratorium Oświaty, pracownicy socjalni, szkoła.
	Współfinansowanie pobytu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej.	Gmina Karpacz za pośrednictwem MOPS.
	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, kuratorzy sądowi, dzielnicowi, pedagogzy szkolni.
Umożliwienie powrotu dzieci przebywających w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	Utrzymywanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów.	Rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny, kuratorzy, psycholog.
	Udzielenie pomocy rodzicom biologicznym w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, PUP, pracodawcy
	Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.	Asystent rodziny, rodzina wspierająca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, rodzice biologiczni.
	Wsparcie finansowe rodzin dopasowane do bieżących potrzeb, w tym na dojazd do dzieci.	MOPS.
	Pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.	Pracownik socjalny, asystent rodziny, sąsiedzi, psycholog, kurator, rodzina.

	Angażowanie rodziców do podnoszenia współodpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, motywowanie do nauki, do poprawy zachowania).	Pedagog szkolny, psycholog, wychowawca dziecka w szkole, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, asystent rodziny.
--	--	--

VIII. Czas realizacji programu

Realizacja miejskiego programu wspierania rodziny została zaplanowana na lata 2021 – 2023. Jest on dokumentem otwartym, tym samym może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

IX. Oczekiwane rezultaty

Spodziewanymi rezultatami realizowanego w latach 2021-2023 Miejskiego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Karpacz są:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin dysfunkcyjnych;
- współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych;
- podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy z podmiotami, instytucji i organizacji pozarządowymi działającymi na rzecz wspierania rodziny i dziecka.

X. Monitoring i ewaluacja

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Realizacja Programu opiera się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami pozarządowymi w celu realizacji założonych działań oraz prowadzenia ewaluacji i monitoringu. Monitorowanie i ewaluacja Programu odbywać się będzie poprzez składanie Radzie Miejskiej w Karpaczu rocznego sprawozdania z realizacji zadań przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Karpaczu.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów szczegółowych:

- liczba udzielonych porad,
- liczba rodzin, którym przyznano asystenta rodziny,
- liczba rodzin wymagających wsparcia,
- liczba osób uzależnionych skierowanych na leczenie,
- liczba osób uzależnionych, które podjęły leczenie,
- liczba osób uczestniczących w terapii dla sprawców i osób doświadczających przemocy,
- udział asystentów rodziny podnoszących kwalifikacje w szkoleniach,
- liczba dzieci uczestniczących w zajęciach organizowanych przez placówki wsparcia dziennego,
- liczba dzieci, którym zapewniono udział w zajęciach edukacyjnych, w tym z elementami przeciwdziałania uzależnieniom, połączonych z wypoczynkiem,
- liczba rodzin, które nabyły podstawy prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- liczba rodzin biologicznych dziecka, z którymi zrealizowano plan pracy zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,

- liczba dzieci powracających do rodziny naturalnej.

Uzyskane dane pozwolą na ocenę wartości programu oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji i rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

XI. Realizatorzy i partnerzy programu

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Karpacz (Zespół Interdyscyplinarny, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, terapeuci Punktu Pomocy Rodzinie „Pozytywka” , pracownicy socjalni, asystent rodziny, świetlice szkolne, Klub środowiskowy „Akademia uśmiechu”).

2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jeleniej Górze.
3. Komisariat Policji w Karpaczu.
4. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Kowarach.
5. Placówki oświatowe.
6. Sąd Rejonowy Wydział Rodziny i Nieletnich w Jeleniej Górze.
7. Powiatowy Urząd Pracy w Jeleniej Górze.
8. Placówki służby zdrowia.

XII. Źródła finansowania programu.

Źródłem finansowania zadań wynikających z Miejskiego Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Karpacza na lata 2021 – 2023 będą środki finansowe z budżetu Gminy, środki pozyskiwane z innych źródeł, środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

XIII. Sposób kontroli i realizacji programu

1. Roczne i półroczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny w ramach wykonywania budżetu.

2. Sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XIV. Zakończenie

Przedstawione w Programie działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą na pobyt dziecka w rodzinie naturalnej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do pomocy rodzinie przy założeniu współpracy i współdziałania ze strony tych rodzin. Osiągnięcie tak zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany zaistniałej sytuacji i przezwyciężenia trudności.

J.

UZASADNIENIE

Zgodnie z treścią art 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy: 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Z kolei z treści art. 179 ust. 2 wynika, że rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Zadaniem programu wspierania rodziny jest zapobieganie dysfunkcjom rodziny poprzez tworzenie systemu wspierającego rodzinę, dzieci i młodzież, w taki sposób aby była w stanie samodzielnie rozwiązywać własne problemy. Pomoc ta ma na celu podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienie ról społecznych poprzez wzmocnienie zasobów tkwiących w poszczególnych członkach rodziny, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, wspieranie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Efektywna pomoc skierowana do rodzin doznających trudności oraz właściwa pomoc dzieciom pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym może zostać zrealizowana poprzez współpracę instytucji, organizacji oraz służb, które świadczą pomoc rodzinom na poziomie gminy a także tych które realizują pieczę zastępczą.